

"Nu kan de literatuur ook bij ons autonoom worden, ze moet niet langer documenteren. Nu kan het nationale verleden verwerkt worden, niet documentair, maar met, als je wil, mythologische nauwkeurigheid. In de literatuur gaat het om structuren, en niet om verschijningen. En bij de snelheid die de ontwikkeling op dit ogenblik heeft, is het onmogelijk met literatuur of met een encscenering rechtstreeks in te grijpen." (Heiner Müller)

Needcompany

Brussel

Invictos

In Etcetera 12 zei Jan Lauwers over *Invictos*: "Wij baseren ons op een vijftien novellen van Hemingway...Die verhalen hebben veel te maken met Spanje en met wie Hemingway zelf was...Wij gaan in Spanje werken omdat de meeste teksten iets met Spanje te maken hebben". *Invictos* is dan ook een internationale coproductie geworden met o.a. het Sevillaanse Centro Andaluz de Teatro als coproducteur.

Het lijkt erop dat Lauwers uiteindelijk het Spanje van zijn drie Spaan-

se acteurs (Charo Peinado, Federico Cassini en Eugenio Jimenez) en de mogelijkheden die hun confrontatie met zijn drie huisacteurs Tom Jansen, Dirk Roofthoof en Mil Seghers bood, verkoos boven het exotische Spanje à la *Death in the Afternoon*. Als de voorstelling begint, staat een levensgrote, opgezette stier als een monumentaal afgodsbeeld op de scène. Eugenio Jimenez komt op en zingt, trillend van inspanning en ontroering, een droeve Spaanse ballade - de laatste scène is identiek, een accolade waartussen *Invictos* staat. Dan wordt het beest echter van de scène gerold, alsof Lauwers wil zeggen: "dit is wat voor de hand ligt, Hemingway is Spanje is corrida, maar ik wil jullie iets anders tonen". Later citeert hij dat sfeertje wel nog even, in een vluchtige flamencobe-

weging, maar dan is al duidelijk geworden dat Lauwers doorheen Hemingway terug beland is bij zijn eigen thema's: de wisselwerking tussen acteurs op de scène, mannelijkheid en dood.

De dood, en meer specifiek de houding tegenover de eigen verwachte dood, dringt zich steeds meer naar voren als centraal punt in Lauwers' recente werk. In *Ça va* nog aanleiding en anekdote - het meisje dat niet meer wil leven -, wordt zij onderstroomd van het machtsspel in *Julius Caesar* en motor van *Invictos*. Stramien is Hemingways *Snows of Kilimanjaro*. De Schrijver (Tom Jansen) viert, geobsedeerd door een voorgevoel van zijn naderende dood, zijn onlustgevoelens en cynisme bot op zijn vriendin (Charo Peinado). Hun ruzies en monologen worden

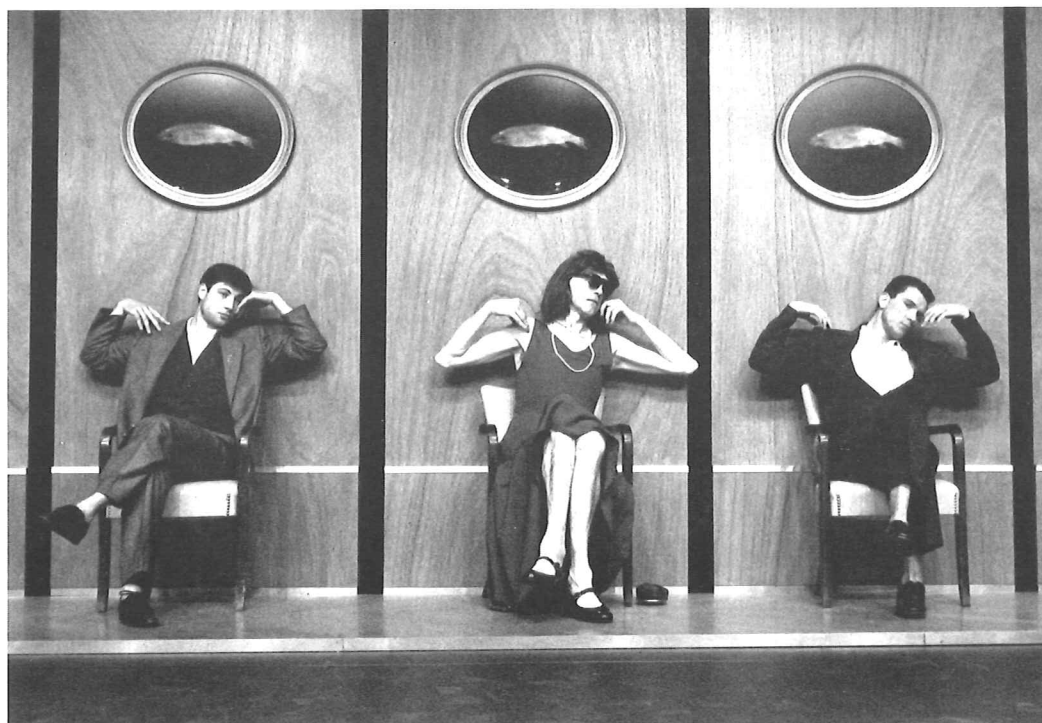
onderbroken door herinneringen en dromen, gepersonifieerd door Seghers, Cassini en Jimenez. Lauwers ontwijkt elk naturalisme: de scènes worden ingeleid door de Regisseur (Dirk Roofthoof) die tevens optreedt als tolk (Spaans, Engels en Nederlands worden door elkaar gebruikt) en moderator en die Jansen voortdurend van whisky voorziet. Lauwers' regie is afgemeten en snoert de acteurs in op de hen toegevozen plek. Tafeltje links vooraan voor Jansen, tafeltje rechts vooraan voor Roofthoof en achteraan drie stoelen voor Jimenez, Cassini en Seghers, die deze enkel verlaten voor één van hun schaarse interventies.

Charo Peinado heeft geen stoel: zij moet blijven rechtaan, typerend voor haar positie als enige vrouw, outcast en jojo tussen vijf mannen. Haar passie en emotie staan haaks op de hanigheid van de jonge Spanjaarden, de 'drag queen' van Mil Seghers en de rijpe nonchalance en knipogen van Jansen-Roofthoof.

Vier werelden voor zes acteurs. Op geen enkel ogenblik staat er een ensemble op de scène. Lauwers' concept rafelt gaandeweg uit. Ondanks het juk van de regisseur wordt *Invictos* uiteengeblazen.

Peter De Jonge

Invictos. Naar kortverhalen van Ernest Hemingway. Gezelschap: Needcompany. Regie en decorontwerp: Jan Lauwers. Muziek: Rossini, Händel, Bellini. Choreografie: Grace Ellen Barkey. Met: Tom Jansen, Dirk Roofthoof, Charo Peinado, Mil Seghers, Federico Cassini, Eugenio Jimenez. Productie: Centro Andaluz de Teatro, Theater am Turm, Wiener Festwochen, Kaaitheater. Gezien in de Ancienne Belgique te Brussel op 28 juni 1991.

Invictos (Needcompany) - Foto Mark Bisaerts